

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK

M-333 | 2015

Omsetning av tømmer og treprodukter som kan knyttes til ulovlig hogst er forbudt. Foto: Bård Bredesen, naturarkivet.no

Handel med tømmer og treprodukter— EUs tømmerforordning

Handel med tømmer og treprodukter reguleres i Norge gjennom to forskrifter, henholdsvis for importert og norskprodusert tømmer. Forskriftene gjennomfører EUs tømmerforordning som trådte i kraft i Norge 1. mai 2015. Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet for importert tømmer og treprodukter, mens Landbruksdirektoratet har ansvar for norskprodusert tømmer og treprodukter.

Tømmerforordningen fastsetter forpliktelser for virksomheter (eng. *Operators*) som bringer tømmer og treprodukter i omsetning på EØS-markedet for første gang. Omsetning av tømmer og treprodukter som kan knyttes til ulovlig avvirkning forbys, og virksomheter pålegges å følge prosedyrer som skal avdekke produktenes opprinnelse og lovlighet.

Hvilke tømmer og treprodukter omfattes?

Forordningens vedlegg I gir oversikt over hvilke

tømmer og treprodukter som omfattes. Fyringsved, energiflis, sagtømmer, massevirke, byggematerialer, parkett, møbler laget av tre (med unntak av stoler), ferdighus, benkeplater, bilderammer, paller, kasser og tønner samt papir og papirmasse (med unntak av trykt papir, se nedenfor) omfattes av vedlegget.

Emballasjemateriale som utelukkende brukes som støtte, beskyttelse eller bærer for et annet produkt som bringes i omsetning omfattes ikke, ei heller privatimport som ikke er ment å plasseres på markedet. Utenfor virkeområdet faller

også resirkulerte produkter, musikkinstrumenter, leketøy og spill samt trykt papir (blader, magasiner, bøker/aviser).

Tømmer og treprodukter omfattet av konvensjonen om internasjonal handel med truede arter av vill flora og fauna (CITES) unntas og innføres iht. det norske CITES-regelverket.

Tillatelser utstedt etter avtale mellom EU og tømmereksporterende land (såkalte FLEGT-lisenser—av eng. Forest Law Enforcement, Governance and Trade) er ikke en del av EØS-avtalen. Slike tillatelser vil ikke kunne unntas, slik tilfellet er i EU, men vil være relevant ved risikovurderingen for virksomheter som importerer slike varer til Norge.

Hvem omfattes av forordningen?

Tømmerforordningen fastsetter forpliktelser for virksomheter som bringer tømmer og treprodukter i omsetning på EØS-markedet for første gang og forbyr omsetning av tømmer og treprodukter som kan knyttes til ulovlig avvirkning. Virksomhetene skal utvise «tilbørlig aktsomhet» (due diligence) for å forsikre seg mot ulovlig hogst, se eget punkt.

EU-kommisjonen og ESA godkjenner såkalte Overvåkningsorganisasjoner (eng. *Monitoring organisations*) som kan bistå virksomhetene og som utvikler aktsomhetssystemer mot betaling. Disse overvåkningsorganisasjonene skal vedlikeholde og jevnlig vurdere sine systemer og påse at virksomhetene bruker dem på riktig måte. Organisasjonene skal også reagere dersom virksomhetene anvender systemet feil, samt melde fra til ansvarlig myndighet ved grove eller gjentatte feil.

Forordningen får videre anvendelse på enhver forhandler (eng. *Trader* – det vil si alle som handler med tømmer og trevarer som allerede er plassert på EØS-markedet). En forhandler må kunne identifisere hvem som har levert tømmeret/treproduktet og hvilke forhandlere det

eventuelt er solgt videre til. Informasjonen må oppbevares i fem år og kunne forevises myndighetene på anmodning. Forhandlere trenger ikke et system for tilbørlig aktsomhet.

System for tilbørlig aktsomhet (due diligence)

Virksomheter skal benytte seg av et system (enten et eget system, eller et system etablert av en overvåkningsorganisasjon) for «tilbørlig aktsomhet» (eng. *Due Diligence*).

Ved å bruke systemet skal virksomheten kunne vurdere risikoen for at importert tømmer og treprodukter er hogd i henhold til lovverket i avvirkningslandet.

Informasjonen som kreves omfatter:

- en beskrivelse av produktet, herunder produktets handelsnavn og type samt treslagets vanlige navn og eventuelt fulle vitenskapelige navn,
- avvirkningsland, og om relevant, også region i avvirkningsland der tømmeret ble avvirket, samt avvirkningsrettighet,
- mengde (uttrykt i volum, vekt eller antall enheter),
- navn og adresse til virksomhetens leverandør,
- navn og adresse til forhandleren som tømmeret og treproduktet er levert til, og
- dokumenter eller annen informasjon som viser at tømmeret og treproduktet er i samsvar med gjeldende lovgivning.

Aktsomhetssystemet omfatter videre prosedyrer for vurdering av risikoen for ulovlig opprinnelse. Foreligger risiko for ulovlig hogst, må det iverksettes tilstrekkelige og rimelige risikominimerende tiltak. Slike tiltak kan blant annet omfatte krav til ytterligere informasjon/dokumentasjon eller sertifisering fra en tredjepart. Sertifisering er et relevant og tungtveiende element i risikovurderingen, men ikke avgjørende i vurderingen av om kravene er oppfylt.

Risikovurderingens hovedelementer:

A) Overensstemmelse med hogstlandets lovgivning

Virksomheten skal sørge for at tømmeret ikke kommer fra ulovlig hogst. Foreliggende informasjon fra hogstlandet må, i det enkelte tilfelle, vurderes opp mot hogstlandets lovgivning. Hvilke dokumenter som kreves vil kunne variere mellom ulike områder eller hogstland. Bransjeorganisasjoner, sertifiseringsorgan, miljøorganisasjoner og andre aktører vil kunne gi bistand i vurderingen av frembragt informasjon.

Stabiliteten i hogstlandet vil være et moment i vurderingen. Troverdigheten til dokumenter som viser overensstemmelse med lovgivningen vil kunne måtte vurderes nærmere avhengig av landets stabilitet. Graden av korrupsjon og hvor risikofylt det er å gjøre forretning i landet bør, tas med i betraktningen.

Å være sertifisert innebærer ikke automatisk at man når opp til kravene i tømmerforordningen. Sertifisering kan likevel innebære at man på mange områder har et system for tilbørlig akt-somhet.

Det er opp til virksomheten å bedømme om egne sertifiseringssystemer oppfyller kravene i tømmerforordningen. De organisasjoner som sertifiserer bør kunne gi svar på om deres system oppfyller tømmerforordningens krav.

B) Ulovlig hogst

En virksomhet må kontrollere om det forekommer ulovlig hogst av treslagene som ønskes importert fra hogstlandet eller det området som produktene skal importeres fra.

International Union for Conservation of Nature (IUCN) sin rødliste over truede arter og konvensjonen om internasjonal handel med utrydnings-truede arter av ville dyr og vekster (CITES), i tillegg til sanksjoner innført av FNs sikkerhetsråd eller EUs ministerråd mot import og eksport av tømmer i hogstlandet, vil kunne være til hjelp.

Risikoen for ulovlig hogst øker ved import fra væpnede konfliktområder og områder med mye korrupsjon.

Har leverandøren tidligere vært innblandet i tilfeller med ulovlig hogd tømmer så er det risiko for at det kan forekomme igjen.

C) Komplekse leveransekjeder

Jo flere ledd (antall produksjonssteder og antall mellomledd) i en leveransekjede, jo vanskeligere vil det være å spore en trevare tilbake til hogst-plassen. Kompleksiteten kan også øke når flere treslag eller leverandører brukes.

Mislykkes virksomheten i å finne korrekt informasjon for ett ledd i leveransekjeden, øker sannsynligheten for at ulovlig hogd tømmer finnes i kjeden.

Ved bedømmelse av kompleksiteten i leveransekjeden kan følgende spørsmål være relevante:

- Finnes det flere produksjonssteder og trinn i leveransekjeden?
- Har tømmeret eller treproduktet vært innom mer enn ett land?
- Består tømmeret eller treproduktet av mer enn ett treslag?
- Kommer tømmeret eller treproduktet fra flere ulike leverandører?

D) Minimer risiko

Fremgår det av risikovurderingen at tømmeret eller treproduktet er ulovlig hogd, vil det være nødvendig å gjennomføre risikoreduserende tiltak. Risikonivået må bedømmes i hvert enkelt tilfelle, da faktorene som må vurderes vil være ulike.

Ansvarlig myndighet

Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet for tilsyn med virksomheter som omsetter importert tømmer og treprodukter, jf. forskrift 24. april 2015

nr. 406 om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse utenfor Norge. Det vil bli ført tilsyn med virksomheter som bringer slike varer (tømmer og treprodukter) i omsetning for første gang i EØS-området. Landbruksdirektoratet er ansvarlig myndighet for tømmer og treprodukter som har opprinnelse i Norge, jf. forskrift 24. mai 2015 nr. 406 om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse i Norge.

Sanksjoner og straff

Brudd på tømmerforordningen kan sanksjoneres. Ved overtredelse av forskriften eller vedtak fattet i medhold av den, kommer bestemmelsene om håndheving og sanksjoner i naturmangfoldloven til anvendelse, hvis overtredelsen ikke rammes av strengere staffer.

Sanksjoner som ville kunne ilegges omfatter blant annet tvangsmulkt og miljøerstatning, se lovens §§ 73 og 74.

Naturmangfoldlovens straffebestemmelse gir ansvarlig myndighet anledning til å fatte vedtak i tråd med den aktuelle sanksjonsbestemmelsen, jf. lovens § 75.

Forsett eller uaktsomhet straffes med bøter eller

FAKTA

Ulovlig avvirkning har store miljømessig, økonomiske og sosiale konsekvenser, både nasjonalt og internasjonalt.

Forordningen utfyller EUs policy mot ulovlig hogst og handel som bl.a. bidrar til betydelige menneskeskapt CO2 utslipp, underminerer lovlig næringsdrift og fører til inntektstap anslått til langt over 100 milliarder/år. Slik ulovlig virksomhet forringer biologisk mangfold, andre økosystemtjenester og levekårene for skogavhengige lokalsamfunn og urfolk.

fengsel inntil ett år. Grov overtredelse kan straffes med bøter eller fengsel inntil tre år.

Faktaarkets status

Direktoratet gjør oppmerksom på at faktaarket kun er ment å være veiledende materiale.

Det vil til enhver tid være forskrift om omsetning av tømmer og treprodukter med opprinnelse utenfor Norge sammen med forordningsteksten som vil være juridisk bindende.

LENKER

Miljødirektoratets nettsider:<http://www.miljodirektoratet.no/no/Regelverk/Forordning/Tommerforordningen/>

CITES: www.miljodirektoratet.no/cites

Landbruksdirektoratets side om tømmerforordningen: <https://www.slf.dep.no/no/eiendom-og-skog/skogbruk/tommerforordningen>

Kommisjonens nettsider
http://environment/forests/timber_regulation.htm,